

Recomandarea nr. 93 din 22 septembrie 2016

Cu privire la procedura de soluționare a cererii de recuzare înaintată în mod repetat

Urmărind scopul consolidării unei practici corecte și uniforme de către instanțele judecătorești privind aplicarea art. 34 și 35 din Codul de procedură penală, Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție consideră oportun de a releva următoarele.

În vederea expunerii succinte a cauzei ce formează obiectul prezentei recomandări, se enunță că, recuzarea este procedura prin intermediul căreia părțile la proces invocă existența unei suspiciuni cu privire la lipsa de imparțialitate a instanței de judecată care examinează cauza.

Recuzarea judecătorului se fundamentează în aspect normativ pe art. 34 Cod de procedură penală, potrivit căruia în cazul în care există circumstanțe prevăzute la art. 33, judecătorul este obligat să facă declarație de abținere de la judecarea cauzei. Pentru aceleași motive, judecătorul poate fi recuzat și de către părțile în proces. Recuzarea trebuie să fie motivată și poate fi propusă, de regulă, înainte de începerea cercetării judecătorești. Cererea de recuzare poate fi făcută mai târziu numai în cazurile dacă cel care face propunerea de recuzare a aflat motivul recuzării abia după începerea cercetării judecătorești.

Prin urmare, din norma pre-citată supra rezultă că legislatorul a prevăzut exhaustiv două condiții esențiale pentru înaintarea cererii de recuzare în privința judecătorului sau, după caz, completului de judecată și anume:

- recuzarea trebuie să fie motivată;
- recuzarea poate fi propusă înainte de începerea cercetării judecătorești.

În continuare, prezintă interes de a fi consemnată dispoziția art. 34 alin. (3) Cod de procedură penală, care prevede că **recuzarea anticipată a judecătorilor care încă nu participă la judecarea cauzei date**, precum și a **judecătorului sau completului de judecată care soluționează cererea de recuzare**, nu se admite, însă argumentele cererii de recuzare pot fi invocate în apel sau, după caz, în recurs împotriva hotărârii în fond.

Așadar, evidențiem faptul că legea interzice recuzarea anticipată a judecătorilor care încă nu participă la judecarea cauzei date, precum și a judecătorului sau completului de judecată care soluționează cererea de recuzare.

În acest context, este relevant de menționat că, cererea de recuzare, care întrunește condițiile nominalizate în art. 34 alin. (2) Cod de procedură penală, se soluționează conform procedurii stipulate în art. 35 Cod de procedură penală.

În cazul în care cererea de recuzare se înaintează **în mod repetat** în conformitate cu **art. 34 alin. (4) Cod de procedură penală**, instanța care soluționează cauza, prin încheiere motivată, decide inadmisibilitatea cererii de recuzare, care a fost înaintată în mod repetat împotriva aceleiași persoane, pentru aceleași cazuri de incompatibilitate, cu aceleași temeuri de fapt invocate într-o cerere de recuzare anterioară.

În acest punct de analiză, se enunță că cerere de recuzare declarată repetat, este considerată cererea care este înaintată de aceeași parte la proces (avocat, inculpat), împotriva aceleiași persoane (judecător, complet de judecată), pentru aceleași cazuri de incompatibilitate, cu aceleași temeuri de fapt și de drept invocate în cerere de recuzare anterioară.

Inadmisibilitatea unei atare cereri se constată chiar de instanța în fața căreia s-a formulat cererea de recuzare în mod repetat.

Încheierea instanței de judecată, care a dispus inadmisibilitatea cererii de recuzare înaintată în mod repetat nu este susceptibilă de a fi atacată, însă argumentele cererii de recuzare, care a fost înaintată în mod repetat, pot fi invocate în apel sau, după caz, în recurs împotriva hotărârii în fond.

Față de cele ce preced, se punctează că, este inadmisibilă cererea de recuzare înaintată în mod repetat în cazul în care:

- *aceeași persoană a fost recuzată pentru același caz de incompatibilitate și pentru temeuri de fapt cunoscute la data formulării unei cereri anterioare de recuzare care a fost respinsă;*

- *vizează pe alți judecători decât pe cei care formează completul care soluționează cauza ori întreaga instanță sau toate instanțele din Republica Moldova;*

- *formulată de o persoană care nu are calitatea de subiect procesual;*

- *formulată împotriva judecătorilor chemați să soluționeze cererea de recuzare.*

Pe de altă parte, instanța care a dispus inadmisibilitatea cererii de recuzare declarate repetat cu rea-credință și în mod abuziv, cu scopul de a tergiversa procesul, de a deruta judecata sau din alte intenții răuvoitoare, în baza art. 34 alin. (4) Cod de procedură penală, poate aplica față de persoana vinovată o amendă judiciară în condițiile prevăzute de legea procesual-penală.

Respectiv, pe lângă faptul că cererea de recuzare înaintată repetat, trece un filtru de admisibilitate și, drept consecință, poate fi declarată inadmisibilă, instanța dispune de dreptul și posibilitatea aplicării unei sancțiuni pecuniare, sub formă de amendă, față de partea care înaintează această cerere, dacă se constată că este declarată cu rea-credință și în mod abuziv, adoptînd un act procedural separat în acest sens.

Încheierea instanței, prin care partea a fost sancționată și i s-a aplicat amenda, poate fi atacată separat cu recurs în instanța ierarhic superioară, ceea ce nu duce la suspendarea examinării cauzei pe fond.

Totodată, specificăm că, dacă cererea de recuzare declarată repetat este admisibilă, atunci aceasta se examinează potrivit aceluiași reguli expuse de legislator în art. 35 Cod de procedură penală.

Referitor la procedura soluționării cererii de recuzare prevăzută de art. 35 Cod de procedură penală, vrem să atenționăm asupra faptului că recuzarea judecătorului se soluționează de un alt judecător sau, după caz, de un alt complet de judecată. La soluționarea recuzării sau abținerii judecătorilor dintr-un complet

format din 3 sau 5 judecători, **judecătorii nerecuzați din acest complet pot fi incluși în noul complet de judecată.**

Nu sunt în prezența circumstanței de incompatibilitate judecătorii care examinează cererea de recuzare.

Raționamentele abordate supra de către Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție urmează a fi luate în considerare de instanțele judecătorești la soluționarea chestiunilor privind recuzarea judecătorului.